

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia **3 marca 2016 r** Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z urzędu ponownie ustalił wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r dla J. R. .Jako podstawę wymiaru przyjęto kwotę 2328,97 zł, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 190,76 % (wyliczony za lata 1980 – 1989), z uwzględnieniem 271 miesięcy okresów składkowych, 58 miesięcy okresów nieskładkowych, współczynnika proporcjonalnego wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego – 85,12%, 24 % kwoty bazowej – 293,01 zł, średniego dalszego trwania życia – 209 miesięcy. Kapitał początkowy wyniósł 211.491,28 zł.

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto za lata:

- 1980 – 132.221 zł
- 1981 – 176.710 zł
- 1982 – 238.682 zł
- 1983 – 251.736 zł
- 1984 – 294.528 zł
- 1985 – 397.388 zł
- 1986 – 528.000 zł
- 1987 – 979.000 zł
- 1988 – 1.710.000 zł
- 1989 – 4.361.986 zł

/decyzja – k. 149 akt ZUS/

Decyzją z dnia **11 marca 2016 roku** Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przyznał J. R. emeryturę od dnia 31 grudnia 2015 roku, czyli od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Ustalono:

- kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji –106974,51 zł
- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego –692896,45 zł
- średnie dalsze trwanie życia – 211,40 miesięcy,

Wysokość emerytury wynosi 3783,68 zł, po waloryzacji od 1 marca 2016 r – 3792,76 zł.

/decyzja – k. nienum. akt ZUS/.

W dniu 20 kwietnia 2016 roku J. R. wniósł odwołanie od decyzji z dnia 3 i 11 marca 2016 r domagając się przeliczenia kapitału początkowego i tym samym emerytury przy uwzględnieniu lat 1981 -1990, w oparciu o zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w S. .

/odwołanie – k. 2, odwołanie k. 2 akt VIII U 1123/16 /.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. w odpowiedzi na odwołania wniósł o ich oddalenie, wywodząc jak w zaskarżonych decyzjach, podnosząc, że za 1990 rok za okres rozliczeń bezimiennych przyjęto minimalne wynagrodzenie, nadto wykazane w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wynagrodzenie za lata 1986 – 1989 różni się od wynagrodzeń podanych przez Wydział (...) i Składek.

/odpowiedź na odwołanie – k. 6, k. 3 akt VIII U 1123/16

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2016 sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

/postanowienie – k. 5 akt VIII U 1123/16/

Na rozprawie w dniu 14 listopada 2017 r wnioskodawca ostatecznie sprecyzował, że:

- nie kwestionuje, iż rekompensaty zostały ostatecznie zaliczone do podstawy wymiaru,
- sporna jest kwota 4000 zł za sierpień 1985 r, która wynika z listy płac,
- sporny jest marzec 1987 r , bowiem w tym okresie bezspornie pracował, przy czym można przyjąć wynagrodzenie z lutego bądź kwietnia 1987 r,
- sporny jest rok 1989 z uwagi na nieuwzględnienie nagrody w kwocie ok. 3 mln zł, która nie wynika z list płac, ale z RP7,
- sporny jest 1990 – należy przyjąć wysokość wynagrodzenia wynikającego z RP7.

/e – prot. z dnia 14 .11.2017 r 00:00:53/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. R. w dniu 18 grudnia 2015 r złożył wniosek o emeryturę.

/wniosek – k. nienum. akt ZUS/

J. R. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w S. w okresie od 1 sierpnia 1985 r do 31 sierpnia 1991 r, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku dyrektor, pełnomocnik.

/kserokopia świadectwa pracy – k. 15 akt ZUS/

Zgodnie z treścią świadectwa pracy ostatnio zajmował stanowisko pełnomocnika, na którym otrzymywał wynagrodzenie zasadnicze w wysokości 3.000.000 zł, premię uznaniową, dodatek funkcyjny w wysokości 500.000 zł.

/kserokopia świadectwa pracy – k. 15 akt ZUS/

Zdarzały się wypłaty premii nadzwyczajnych, uruchamianych przez właściciela firmy, za zasługi dla firmy, nie miały one charakteru cyklicznego. Stanowiły wielokrotność wynagrodzenia za pracę – od 3 do 5 wynagrodzeń. Nagrody były umieszczane na listach płac.

/zeznania świadka R. W. e – prot. z dnia 14.11.2017 r 00:15:29 – 00:27:26/

W dniu 31 grudnia 1990 r zostało wystawione zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu dla ubezpieczonego przez R. W. (2), z adnotacją o sporządzeniu na podstawie list płac, zgodnie z którym wynagrodzenie pracownika wyniosło w:

- 1985 r – 180.000 zł
- 1986 r – 617.000 zł
- 1987 r – 936.500 zł
- 1988 r – 1.740.120 zł
- 1989 r – 7.386.800 zł
- 1990 r – 27.660.000 zł.

/zaświadczenie – k. 29 akt ZUS/

Od marca 1990 r pracodawca rozliczał się z ZUS bezimiennie.

/okoliczność bezsporna/

Według potwierdzenia ubezpieczenia ubezpieczony był zatrudniony w spornym przedsiębiorstwie od 1 sierpnia 1985 r, w lipcu, sierpniu i wrześniu 1989 r miał przerwy w ubezpieczeniu z powodu choroby, a podstawa wymiaru składek wyniosła:

- 1985 – 180.000 zł
- 1986 - 528.000 zł
- 1987 – 979.000 zł
- 1988 – 1.710.000 zł
- 1989 – 3.760.319 zł , 601.667 zł (wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy)
- 1990 – 1.990.000 zł.

Poświadczenie zostało sporządzone na podstawie list płac.

/poświadczenie – k. nienum . akt ZUS, listy płac – k. 35/

Ubezpieczony nie miał innych przerw w tym zatrudnieniu.

/zeznania wnioskodawcy – k. 141 odw. w zw. z e – prot. z dnia 14.11.2017 – 00:00:53, 28.03.17 – 00:01:13/

Na liście płac za miesiąc sierpień 1985 r widnieje kwota 4000 zł tytułem premii za targi. Brak listy płac za marzec 1987 r. W lutym 1987 r wynagrodzenie ubezpieczonego wyniosło 62000 zł, w kwietniu 1987 r – 95.000 zł.

/listy płac – k. 35/

Do wyliczenia podstawy wymiaru składek za 1989 r przyjęto wynagrodzenie brutto w skład którego wchodzi : płaca zasadnicza, dodatek funkcyjny, a także rekompensaty dla pracownika oraz premie motywacyjne.

/pismo – k. 84/

Przy uwzględnieniu:

- wynagrodzeń ujawnionych na listach płac,
- premii za sierpień 1985 r w kwocie 4000 zł,
- za marzec 1987 minimalnego wynagrodzenia za pracę,
- za rok 1990 – okres marzec – grudzień - minimalnego wynagrodzenia - kapitał początkowy hipotetycznie wyniósł 211.790,15 zł, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ustalony w najkorzystniejszy sposób tj. z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. z lat 1980 – 1989 to 191,12 %, emerytura przy przyjęciu hipotetycznie ustalonego kapitału początkowego to kwota 3788,32 zł, po waloryzacji – 3797,41 zł.

/pismo – k. 126, wyliczenie – k. 127 – 131, oświadczenie – k. 141/

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny dowodów i zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną była okoliczność ustalenia wysokości kapitału początkowego i w konsekwencji emerytury ubezpieczonego:

- sporna była kwota 4000 zł za sierpień 1985 r, która wynika z listy płac, a której organ rentowy nie uwzględnił w podstawie wymiaru świadczenia, z uwagi na brak pewności, co do rodzaju premii i odprowadzenia od niej składek,
- sporne było wynagrodzenie za miesiąc marzec 1987 r – organ rentowy podnosił, że za ten okres nie ma listy płac, zatem nie uwzględnił wynagrodzenia w żadnej wysokości,
- sporny był rok 1989 z uwagi na nieuwzględnienie nagrody w kwocie ok. 3 mln zł, która nie wynika z list płac, ale zdaniem ubezpieczonego z RP7,
- sporny był 1990 – organ rentowy przyjął wysokość minimalnego wynagrodzenia za okres od marca do grudnia z uwagi na rozliczenia bezimienne i brak list płac, natomiast wnioskodawca podnosił, że należy przyjąć wysokość wynagrodzenia wynikającego z RP7.

Odwołania są częściowo zasadne.

Zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U z 2017 r. poz. 1778 z późn. zm.)

Ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b.

Zgodnie z art. 25 ustawy emerytalnej podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, z waloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Zgodnie z art. 26 ustawy emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach. Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2.

Tablice, o których mowa w ust. 4 są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego, z uwzględnieniem ust. Jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i 1b oraz w art. 27 ust. 2 i 3.

Zgodnie z art. 173 ustawy dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat.

Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy.

Pierwszej waloryzacji kapitału początkowego dokonuje się od dnia 1 czerwca 2000 r. przez pomnożenie tego kapitału wskaźnikiem wzrostu przeciętnego wynagrodzenia z 1999 r., pomniejszonego o naliczone i potrącone od ubezpieczonego składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe, w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia za 1998 r.

Drugiej waloryzacji przeprowadzanej od dnia 1 czerwca 2001 r. dokonuje się na zasadach określonych w art. 25 ust. 3-5, 9 i 10 oraz w art. 25a.

Trzeciej waloryzacji przeprowadzanej od dnia 1 czerwca 2002 r. oraz kolejnych dokonuje się na zasadach określonych w art. 25 ust. 3-8 i 10 oraz w art. 25a. Kapitał początkowy ewidencjonowany jest na koncie ubezpieczonego.

W wyniku przeprowadzonej waloryzacji kapitał początkowy nie może ulec obniżeniu.

Zgodnie art. 174 kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5 stosuje się art. 53 ust. 1 pkt 2.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 r.

Przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r.

Staż ubezpieczonego, o którym mowa w ust. 8, określa się w pełnych latach, z tym że jeżeli ubezpieczony ma więcej niż 6 miesięcy tego stażu ponad pełne lata, staż ten zaokrągla się w górę.

Staż ubezpieczeniowy i wymagany staż, o których mowa w ust. 8, określa się w dniach, jeżeli jest to dla ubezpieczonego korzystniejsze.

Zgodnie z art. 175 ustawy ubezpieczeni oraz płatnicy składek zobowiązani są do przekazywania Zakładowi, w terminie i trybie ustalonym przez organ rentowy, dokumentacji umożliwiającej ustalenie kapitału początkowego nie później niż do dnia 31 grudnia 2006 r. Przepisy art. 115 ust. 1-3, art. 116 ust. 5, art. 117, 121, 122 ust. 1, art. 123 9 , 124 i 125 stosuje się odpowiednio.

Płatnicy składek są zobowiązani do skompletowania dokumentacji umożliwiającej ustalenie kapitału początkowego dla ubezpieczonych, za których przekazują do Zakładu imienne raporty miesięczne, a następnie przekazania tej dokumentacji na żądanie organu rentowego i w terminie wyznaczonym przez ten organ.

Dla osób, które nie pozostają w ubezpieczeniu, kapitał początkowy ustala się na ich udokumentowany wniosek.

Ustalenie kapitału początkowego następuje w formie decyzji organu rentowego. Organ rentowy wydaje decyzję w sprawie kapitału początkowego w terminie do dnia 31 grudnia 2006 r. Od decyzji organu rentowego przysługują osobie zainteresowanej środki odwoławcze określone w odrębnych przepisach.

Ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114.

W efekcie wznowienia postępowania w trybie art. 114 zapada jedna decyzja merytoryczna, która nie musi uchylać poprzedniej decyzji – wystarczy, że zawiera nowe rozstrzygnięcie co do istoty ./tak SA w Łodzi w wyroku z dnia 25 września 2013 r . III AUa 1750/12/.

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 5 marca 2015 r o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS /Dz. U. 2015 poz. 552/ w sprawach , w których organ rentowy ustalił kapitał początkowy z uwzględnieniem przepisów art. 174 ustawy, o której mowa w art. 1(ustawa z dnia 17 grudnia 1998 o emeryturach i rentach z FUS, w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie niniejszej ustawy, kapitał początkowy ustala się ponownie na wniosek osoby uprawnionej, a jeżeli osoba uprawniona nie wystąpi z takim wnioskiem – przy obliczaniu emerytury na zasadach określonych w art. 26 ustawy wymienionej w art. 1 niniejszej ustawy, jeżeli jest to korzystniejsze dla emeryta.

Zgodnie z art. 15. Ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

W celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz
- 4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%.

Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie z art. 16 przy ustalaniu kolejnych 10 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1 i 2, przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu.

Zgodnie z art. 117 ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2-9 i ust. 2 pkt 1 lit. b-d, pkt 2 lit. d i pkt 4-17, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7, oraz okresy, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1, mogą być uwzględnione, jeżeli zostały udowodnione dokumentami (zaświadczeniami) lub wpisami w legitymacji ubezpieczeniowej bądź uznane orzeczeniem sądu, z uwzględnieniem ust. 3 i 4.

Przypadające po dniu wejścia w życie ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1, oraz dane o podstawie wymiaru składek i wysokości wpłaconych składek podlegają uwzględnieniu na podstawie informacji zarejestrowanych na koncie ubezpieczonego.

Do ustalania podstawy wymiaru świadczeń przyjmuje się zarobki objęte obowiązkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Oznacza to zatem, że przyjmuje się te składniki wynagrodzenia, które w rozumieniu przepisów o podstawie wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, obowiązujących w danym okresie, podlegały składce na to ubezpieczenie.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 27 grudnia 1983 r w sprawie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników uspołecznionych zakładów pracy. /Dz. U. z 1983 nr 73 poz. 332/, obowiązującym w spornym okresie (premia za 1985 rok, premia- nagroda za 1989 r) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za pracowników uspołecznionych zakładów pracy stanowią wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, zaliczone – w myśl przepisów o klasyfikacji wynagrodzeń w jednostkach gospodarki uspołecznionej – do wynagrodzeń osobowych (§ 1).

Zgodnie z uchwałą nr 33 Rady Ministrów z dnia 25 marca 1983 r w sprawie klasyfikacji wynagrodzeń w jednostkach gospodarki uspołecznionej /MP z 1983 r nr 15 poz. 85/ Wynagrodzenia dzielą się na:

- 1) wynagrodzenia osobowe,
- 2) wynagrodzenia bezosobowe,
- 3) honoraria,
- 4) wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne,
- 5) nagrody z zakładowego funduszu nagród,
- 6) wypłaty z zysku do podziału i z nadwyżki bilansowej w spółdzielniach,
- 7) rekompensaty pieniężne z tytułu wzrostu cen detalicznych.(§2)

Zgodnie z zarządzeniem nr 21 Prezesa GUS z dnia 18 maja 1984 r w sprawie klasyfikacji składników wynagrodzeń (Dz. Urz. GUS z 1984 nr 3 poz. 6) do wynagrodzeń osobowych zaliczono, m.in.:

- premie wypłacane periodyczne za osiągnięcia w wykonywaniu podstawowych zadań pracownika lub zespołu oraz prowizje niesamodzielne

- inne (sporadyczne) składniki wynagrodzeń
- nieperiodyczne premie i nagrody za spełnienie określonego zadania bądź za określone osiągnięcia lub za całokształt pracy pracowników
- premie i nagrody za oszczędność materiałów, paliw, energii itp.
- premie i nagrody za określone osiągnięcia odcinkowe wypłacane ze Środków specjalnie w tym celu tworzonych w budżecie państwa, ministerstw i innych jednostek
- pozostałe sporadyczne składniki wynagrodzeń.

Należy przypomnieć, że w postępowaniach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych sąd nie jest obowiązany do poszukiwania dokumentów zatrudnieniowo - płacowych, o które nie zadbała osoba dochodząca świadczenia ubezpieczeniowego. W związku z tym to na ubezpieczonym ciążył ciężar dowodzenia i udokumentowania podnoszonych twierdzeń. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki wnioskodawca powinien udowodnić, że w spornym okresie uzyskiwał wynagrodzenie w konkretnie określonej wysokości oraz to, że od wynagrodzenia tego była odprowadzana składka./Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 31 sierpnia 2016 r. III AUa 1723/15 LEX nr 2149641 /

Wysokość podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w danych okresach, przyjmowana dla potrzeb ustalenia wysokości świadczeń emerytalno-rentowych, wynikać musi z nie budzących żadnych wątpliwości, spójnych i precyzyjnych dowodów./ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, z dnia 3 grudnia 2015 r. .III AUa 1088/15 LEX nr 1960794/

Wskazać należy, że zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. z 2011 roku, nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. obowiązuje od 23 listopada 2011 r. i ma zastosowanie do wniosków w sprawach świadczeń złożonych od daty jego wejścia w życie. Zastąpiło ono rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r., Nr 10, poz. 49, ze zm.), które dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości określało w sposób podobny. I tak zgodnie z §20 punkt 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku lub dochodu stanowiącego podstawę wymiaru emerytury lub renty dla pracowników były zaświadczenia zakładów pracy wystawione według wzoru ustalonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych albo legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości osiągniętych zarobków.

Orzeczenia Sądu Najwyższego jakie zapadły jeszcze na gruncie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. są zgodne co do tego, że ograniczenie co do środków dowodowych wynikające z §20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. obowiązujące w postępowaniu przed organem rentowym nie ma zastosowania w postępowaniu sądowym przed Sądem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za celowe i pożądane. Wysokość uzyskiwanego uposażenia może być zatem ustalana także przy pomocy innych pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich,

nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia zainteresowanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r. sygn. akt II UKN 186/97, opubl. OSNP 1998/11/342; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006 r. sygn. I UK 115/06, opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2007, nr 17-18, poz.257, str. 753). Przy czym nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń wnioskodawcy. Twierdzenia te muszą być udowodnione. Nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.) (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1996r., sygn. akt I CKU 45/96, opubl. OSNC z 1997r., z.6-7, poz.76; wyrok Sądu Najwyższego z 7 października 1998 r., sygn. II UKN 244/98, opubl. OSNAPiU S 1999, nr 20, poz. 662).

Rzeczą sądu w sprawach o wysokość emerytury jest dokładne ustalenie wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego w danym okresie. Zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe wykazane muszą być w sposób nie budzący wątpliwości w ściśle określonej kwotowo wysokości i co do odprowadzonych od nich składek na ubezpieczenie społeczne. Nie można natomiast przyjmować wysokości wynagrodzenia opartego wyłącznie na przypuszczeniach, czy też twierdzeniach ubezpieczonego, jak też dowodach niejasnych. Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalanie wynagrodzeń w sposób przybliżony lub prawdopodobny. / tak wyrok SA w Łodzi z dnia 19.10.2016, III AUa 2185/15LEX nr 2152862/.

Odnosząc się do kwestii spornych w niniejszym postępowaniu, w ocenie Sądu, w podstawie wymiarze świadczenia należało uwzględnić kwotę premii w wysokości 4000 zł za sierpień 1985 r, która wynika z listy płac, a której organ rentowy nie uwzględnił w podstawie wymiaru świadczenia, z uwagi na brak pewności, co do rodzaju premii i odprowadzenia od niej składek. Z ustaleń wynika, że premia ta była premią „za targi”, a w świetle cytowanych przepisów, podstawą wymiaru składek stanowiły, m.in. nieperiodyczne premie i nagrody za spełnienie określonego zadania bądź za określone osiągnięcia. Zatem w ocenie Sądu ten rodzaj premii podlegał obowiązkowi składkowemu, a zatem winien być uwzględniony przy obliczeniu wysokości świadczenia.

W podstawie wymiaru świadczenia również powinno zostać uwzględnione wynagrodzenie za miesiąc marzec 1987 r, mimo, że za ten okres nie ma listy płac. Przy czym w ocenie Sądu nie może być to wynagrodzenie w wysokości, jakiej chciał ubezpieczony - 95.000 z, bowiem brak dostatecznego dowodu na wynagrodzenie w takiej właśnie wysokości (sam wnioskodawca ostatecznie wskazał, że mogą być wątpliwości co do wysokości wynagrodzenia – czy przyjąć wynagrodzenie za luty czy kwiecień 1987 r). Wobec ustalenia, że wnioskodawca w tym okresie pozostawał w stosunku pracy, nie był na urlopie bezpłatnym, a także nie korzystał ze zwolnienia lekarskiego – wynika to ze świadectwa pracy, a także z potwierdzenia ubezpieczenia, należało przyjąć za ten miesiąc wynagrodzenie minimalne.

Brak było natomiast podstaw do uwzględnienia w podstawie wymiaru świadczenia nagrody w kwocie ok. 3 mln zł za 1989 rok, która nie wynikała z list płac.

Powyższy stan faktyczny, stanowiący podstawę rozstrzygnięcia w tym zakresie, Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentów, jak i częściowo osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawcy i świadka R. W..

Sąd pominął dowód z zeznań świadka P., bowiem nie miał on wiedzy istotnej z punktu widzenia rozstrzygnięcia, gdyż nie posiadał informacji co do wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego, jego zeznania ograniczały się do stwierdzenia, że wynagrodzenie ubezpieczonego było wielokrotnie wyższe od wynagrodzenia innych pracowników, nie operował jednak żadnymi konkretnymi kwotami.

Sąd nie dał wiary wnioskodawcy i świadkowi R. W., że ubezpieczony dostał premię – nagrodę w 1989 r w konkretnej wysokości, bowiem ubezpieczony posługiwał się kwotą ok. 3.000.000 zł, świadek R. W. zeznał, że nie jest w stanie powiedzieć ile razy i jaką kwotę konkretnie otrzymał ubezpieczony, zeznał, że była to kwota stanowiąca wielokrotność wynagrodzenia – od 3 do 5 – krotności, ale bez konkretnej kwoty, nadto nie wskazał, czy była to wielokrotność wynagrodzenia zasadniczego, czy ze wszystkimi dodatkami.

Nadto kwota premii – nagrody nie wynikała z listy płac, a świadek W. zeznał, że wszystkie wypłaty znajdowały odzwierciedlenie w listach płac.

Wnioskodawca podnosił, że kwota ta wynika z RP 7, jednak Sąd pominął przy rozstrzygnięciu dokument w postaci zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu ze spornego okresu, bowiem istniały rozbieżności pomiędzy listami płac, a tym dokumentem (zarówno na korzyść i niekorzyść pracownika) i dotyczyło to każdego roku (1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990). Zatem w ocenie Sądu wiarygodnym dowodem były listy płac, z podpisami wnioskodawcy przy otrzymanych kwotach wynagrodzenia.

W ocenie Sądu bowiem zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu jest dokumentem prywatnym, w świetle art. 245 kpc, a dokumenty prywatne nie korzystają z domniemania zgodności z prawdą oświadczeń w nich zawartych. Każda osoba mająca w tym interes prawny może stwierdzić i dowodzić, że treść złożonych oświadczeń nie odpowiada stanowi rzeczywistości (por. postanowienie SN z dnia 15 kwietnia 1982 r., III CRN 65/82, LEX nr 8414). O materialnej mocy dowodowej dokumentów prywatnych rozstrzyga sąd zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów (art. 233); por. też K. K., Głosa do wyroku SN z dnia 25 września 1985 r., IV PR 200/85, PiP 1988, z. 5.

Sporny był także rok 1990 – organ rentowy przyjął wysokość minimalnego wynagrodzenia za okres od marca do grudnia z uwagi na rozliczenia bezimienne i brak list płac, natomiast wnioskodawca podnosił, że należy przyjąć wysokość wynagrodzenia wynikającego z RP7.

W ocenie Sądu brak było podstaw do kwestionowania takiego stanowiska organu rentowego.

Brak jest dokumentów źródłowych w postaci list płac, czy angaży wnioskodawcy, które potwierdzałyby wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego za 1990 r w wysokości innej niż minimalne wynagrodzenie.

Podstawą do ustalenia wysokości wynagrodzenia w 1990 r nie mogło stanowić także świadectwo pracy z 1991 r, bowiem wynagrodzenie tam określone dotyczyło ostatniego okresu zatrudnienia, a nie 1990 roku.

Z uwagi także na powyższe rozważania co do wiarygodności zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, nie mogło ono stanowić podstawy do przyjęcia wysokości wynagrodzenia za 1990 r.

Mając powyższe na uwadze, przy uwzględnieniu:

- wynagrodzeń ujawnionych na listach płac,
- premii za sierpień 1985 r w kwocie 4000 zł,
- za marzec 1987 minimalnego wynagrodzenia za pracę,
- za rok 1990 – okres marzec – grudzień - minimalnego wynagrodzenia - kapitał początkowy hipotetycznie wyniósł 211.790,15 zł, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ustalony w najkorzystniejszy sposób tj. z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. z lat 1980 – 1989 to 191,12 %, emerytura przy przyjęciu hipotetycznie ustalonego kapitału początkowego to kwota 3788,32 zł, po waloryzacji – 3797,41 zł, zatem była wyższa od ustalonej przez organ rentowy.

Powyższego wyliczenia wnioskodawca nie kwestionował pod względem matematycznym, kwestionując je co do zasady z uwagi na zarzuty precyzowane w procesie.

Zatem na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżone decyzje i ustalił wysokość kapitału początkowego na kwotę 211.790,15 zł, przy uwzględnieniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 191,12 %, ustalonego z okresu 1980 – 1980, jako wariantu najkorzystniejszego oraz ustalił wysokość emerytury na dzień 31.12.2015 r przy uwzględnieniu wysokości kapitału początkowego opisanego powyżej.

W pozostałym zakresie odwołania , jako niezasadne podlegały oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.